

PRZENIKAJĄCY (18) *part praes act*

przenikający (17), **przenikając** (1).

e oraz a jasne.

[*comp* przenikająwszy.]

sg m N przenikający (2). ◇ A przenikający (1). ◇ I przenikającym (1) *GrabowSet*, przenikając (1) *LubPs*. ◇ f N przenikającą, [przenikającą] (2). ◇ G przenikając(e)i (1). ◇ A przenikającą (1). ◇ n N przenikając(e) (2). ◇ A przenikając(e) (1). ◇ pl N subst przenikając(e) (3). ◇ D przenikającym (1). ◇ A subst przenikając(e) (2). ◇ [I m przenikając(e)mi.]

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI w.

1. *Przedostający się przez powierzchnię w głąb lub na wylot; manabilis, meabilis, penetrabilis Cn (9) :*

A. *Przez punkt; sagitatus Cn (4) :*

a. *O przedmiotach ostrych i spiczastych (2) :*

*Wyrażenie: »przenikająca strzała« (1): Y przyrownywa thákowe iádowite kłamftwo ięzyká przewrotnego y z náuką iego/ oftrym á przenikájącym ítrzałom/ ktore przenikáią ferdeczne wnętrzości/ zaráżenim á sprofnym iádem swoim/ człowieká kázde^{go}. *LubPs* cc2.*

*Szereg: »ostry a przenikający« (1): *LubPs* cc2 cf *Wyrażenie*.*

Przen (1) :

[*Wyrażenie: »miecz przenikający«: A gdyż i serca tam mieć obrzezane chciano, nie dziw, że insze członki odcinać kazano mieczem owym duchownym, szpik przenikającym *OtwinPis* 157.]*

a) *Sprawiający ból, cierpienie (1) :*

*Wyrażenia: »miecz przenikający« (1): Niech nie widzę smutku tey miłey mátki twoiey/ y ná miecz ferce iey przenikáiący/ niech niepatrzą oczy moje *SkarŻyw* 113.*

*»serce przenikający« (1): *SkarŻyw* 113 cf »miecz przenikający«.*

b. *O promieniach światła [co] (1) :*

*W porównaniu (1): Iáłne są rzeczy/ iáko słoneczne promienie ízcóło przenikáiące *BielKron* [332²].*

c. *O wzroku; przen: o wszechwiedzy Boga (1) :*

*Wyrażenie: »oko przenikające« (1): Okiem przenikájącym/ náłze widziłz złości/ Y nic nie ieft íkrytego twoiey wízechmocności *GrabowSet* Ev.*

B. *Przez większą powierzchnię (5) : Thy co s skáliłtych pagorkow pułzczałz źródłá płynące/ Przez pośrzodek gor przewodziłz wody przenikáiące. *LubPs* X5v.*

a. *O lekarstwach: wchłaniający się w ciało (3) : [Zmiełzayże zásię ono co fie vpałiło z onym co zołtało ná dnie/ á vtrzy czyście/ A zás powtore pal. [...]. Tákże będzie [rtęć] dołkonále biała czyłta/ Rołtopnieyłza y przenikáiąłza. *SienHerb* 607b (*Linde*).]*

*W połączeniach szeregowych (3): Ma mocz otwieraiącą przenikhaiącą/ wygryzaiącą/ y pot pobudzaiącą. *FalZioł* I 113b, [*7]v, I 111c.*

*Wyrażenie: »moc przenikająca« (3): bowiem drzeń thego ziela iefth zagrzewaiący w czwartym flopniu á ták iefth moci przenikaiącey/ zarumieniaiącey Yteż bębele cziniącey *FalZioł* I 111c, [*7]v, I 113b.*

b. *O odrodzonych po śmierci ciałach ludzi zbawionych: przedostający się przez materię (1) :*

W połączeniu szeregowym (1): SkarKaz 205a cf Wyrażenie.

W porównaniu (1): SkarKaz 205a cf Wyrażenie.

Wyrażenie: »wszędzie przenikający« (1): Wśiewamy ie [ciała] w ziemię iáko wolé y łzkápié ciáła/ grube/ ciężkie. Lecz ná onę wioinę weźmiem ie dziwnie łubtelne/ duchowne/ ná kłztałt duchá włzędzie przenikájące/ á náтуры ciáł prawdzíwých nie trácące. SkarKaz 205a.

2. Trafiający do rozumu lub uczuć, niepozostawiający obojętnym, wzburzający, wzruszający; perfingens Vulg; penetrabilis, vibrans Cn (6) : Sententiae vibrantes, Surowe przenikájące sententie á namowy. *Mącz 493a.*

przenikający do czego (1): Boć żywe iest łowo Boże y łkuteczne/ y przeraźliwše niżeli wšeláki miecz po obu łtron ołtry: y przenikájące áż do rozdźielenia dułze y duchá/ y łtáwow/ y łzpikow/ y rozeznowájące myłli y przedłięwźięcia łerdeczne. WujNT Hebr 4/12.

W połączeniach szeregowych (3): Toć yełt łowo Boże żywe y łkuteczne/ á przenikájące bárzyey niżli włfelki myecz z obu łtron ołtry KromRozm II cv; GrzegRóżn I3v; WujNT Hebr 4/12.

W porównaniach (4): Srogie á iádowite podobiełstwo fáłełzney náuki/ kthora iest záłtrzáłem czárthowłkim/ przenikájąc iáko oley łercá wierne. LubPs O marg. Cf Wyrażenia.

Wyrażenia: »barziej (a. więcej) przenikający niż(e)li miecz« (2): KromRozm II cv; Nie młnimaymy áby Heretykowie rozumkámi y plotkámi ludzkimi łácwiey mogli być zwyćiężeni/ niżeli łowem Bogá żywiącego/ ktore młotem iest rozbiiájącem opoki/ y ołtrzeyłze y wićeey przenikájące niżeli miecz z obu łtron ołtry GrzegRóżn I3v.

»jako strzała przenikający« (1): prołte á czuyne á mocne w duchu y iáko łtrzały przenikájące były łowá iego. SkarŻyw 312.

Szereg: »ostry i przenikający« (1): GrzegRóżn I3v cf »barziej przenikający niż(e)li miecz«.

W przen (1) :

Wyrażenie: »serce przenikający« (1): LubPs O marg; [Każełz nam [katolikom] wypowiedźieć Ewángelikom przyiaźń/ łerce przenikájącemi argumentámi iá gániąc/ á wołájąc: Iż w niey bywa Pan Bog ołzukan Respons O2].

3. O głosie: ostro brzmiący, przenikliwy, donośny; vibrans Mącz, Cn (2) :

Wyrażenie: »przenikający(-a) głos, rzecz« (1:1): Incitata et vibrans oratio, Popędliwa á przenikájąca rzecz. Mącz 493a, 493a.

Szereg: »drżący a przenikający« (1): Vibrans sonus, Drżący á przenikájący głos. Mącz 493a.

4. Szybko rozumiejący, przenikliwy [w czym] (1) : Był w naboźnym rozmyłłaniu y wrozumieniu piłmá y táiemnić [!] ie⁸⁰ trudnych łzczełliwy y przenikájąc. *SkarŻyw 332.*

Synonimy: 1. przebijający, przepadający; 2. ostry, pobudzający, poruszający, skłaniający; 3. głołny.

Cf PRZENIKÁĆ